

dr hab.n.med. i n. o zd. Paweł Bąkowski

Poznań, 8.07.2026 r.

Rehasport, Poznań

Rec. Grzybowski
Z-ca Przewodniczącej
Rady Dyscypliny Nauki Medyczne
prof. dr hab. Tomasz Grzybowski

Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Piotra Walusa

pt. „Retrospektywna analiza wyników leczenia operacyjnego złamań w obrębie miednicy w kontekście zdrowia psychicznego i jakości życia oraz przegląd aktualnego modelu opieki multidyscyplinarnej”

1. Ocena formalna rozprawy

Przedstawiony do recenzji manuskrypt stanowi cykl trzech publikacji oraz rozprawę w formie spójnego tematycznie zbioru artykułów, dotyczących wyników leczenia operacyjnego złamań w obrębie miednicy w aspekcie zdrowia psychicznego, jakości życia oraz aktualnego modelu opieki multidyscyplinarnej. Podstawę oceny stanowią poniższe publikacje:

Walus P, Ohla J, Wójcicki R, Pielak T, Bulski J, Wesołowski M, Huri G, Zabrzyński J. *Prevalence of Depressive Disorders in Operatively Treated Pelvic Trauma Patients*. Diseases. 2025 Mar 31;13(4):105. doi: 10.3390/diseases13040105.

Walus P, Ohla J, Akinola B, Wesołowski M, Bulski J, Zabrzyńska M, Wójcicki R, Pielak T, Małkowski B, Zabrzyński J. *Evaluation of Patient-Assessed Quality of Life Questionnaires Following Operative Treatment of Pelvic Fractures*. J Clin Med. 2025 Oct 4;14(19):7036. doi: 10.3390/jcm14197036.

Ohla J, Walus P, Wiciński M, Małkowski B, Turoń B, Jabłoński A, Gawryjolek M, Kellett K, Zabrzyński J. *Pelvic Fractures in Adults and the Importance of Associated Injuries — A Current Multi-Disciplinary Approach*. Clin Pract. 2025 Jul 11;15(7):130. doi: 10.3390/clinpract15070130.

Doktorant przedłożył wymagane dokumenty, w tym oświadczenia współautorów oraz zgodę komisji bioetycznej. Dokumentacja nie budzi zastrzeżeń.

Rozprawa pod względem formalnym została przygotowana prawidłowo, a jej układ odpowiada przyjętym standardom dla rozpraw doktorskich.

2. Ocena merytoryczna pracy

Tematyka badań podjęta przez doktoranta jest istotna i ma duże znaczenie społeczne. Rozwój medycyny wiąże się również z coraz większą świadomością znaczenia dobrostanu psychicznego jako elementu wpływającego na efekty leczenia. Z drugiej strony podjęcie tego tematu w grupie pacjentów z poważnymi złamaniami miednicy świadczy o dojrzałości lek. Piotra Walusa w kontekście całościowej opieki nad pacjentem.

We wprowadzeniu autor przedstawia aktualny stan wiedzy dotyczący wysokoenergetycznych złamań miednicy. Omawia znaczenie właściwej opieki, w tym leczenia prowadzonego w wyspecjalizowanych ośrodkach. Dodatkowo zwraca uwagę na towarzyszące zaburzenia depresyjne, wynikające z ciężkości obrażeń oraz następujących po nich zmian w życiu osobistym i zawodowym. Przedstawia również epidemiologię i klasyfikację złamań.

W kolejnej części doktorant omawia znaczenie i częstość występowania zaburzeń depresyjnych oraz jakość życia u pacjentów leczonych operacyjnie z powodu złamań miednicy. Trafnie przedstawia przyczyny zaburzeń depresyjnych, opierając się na piśmiennictwie. Dodatkowo zwraca uwagę na potrzebę oceny jakości życia jako naturalnego elementu analizy wyników leczenia. Przedstawia różne sposoby oceny jakości życia, omawiając prace naukowe poświęcone tej tematyce.

Podstawowy cel pracy został sformułowany jasno i dotyczy oceny wyników leczenia operacyjnego złamań panewki stawu biodrowego i pierścienia miednicy. Cele szczegółowe, stanowiące główną tematykę badań autora, trafnie odzwierciedlają podjęty problem badawczy. Obejmują one ocenę częstości występowania zaburzeń depresyjnych oraz ocenę jakości życia u pacjentów leczonych operacyjnie z powodu złamań miednicy, a także przegląd aktualnych schematów opieki multidyscyplinarnej nad tą grupą chorych.

Badaniem objęto 75 pacjentów leczonych operacyjnie z powodu złamań panewki stawu biodrowego i pierścienia miednicy w jednym ośrodku w latach 2017–2022. Kryteria włączenia i wyłączenia zostały przedstawione przejrzysto i dotyczyły głównie leczenia operacyjnego. Podział na grupy jest merytorycznie uzasadniony. Zastosowane metody badawcze obejmowały retrospektywną ocenę pacjentów w formie ankiet telefonicznych. Procedura badawcza została zaplanowana poprawnie. Uzyskanie zgody na udział w ankiecie telefonicznej jest trudne, co może tłumaczyć 52% odsetek zgód wśród pacjentów wstępnie zakwalifikowanych do badania.

W pierwszej pracy analizowano częstość występowania zaburzeń depresyjnych w oparciu o Skalę Depresji Becka (BDI). Analizie poddano ponadto takie zmienne, jak wiek, nasilenie bólu oraz częstość występowania myśli samobójczych.

Wyniki przedstawiono w sposób przejrzysty i logiczny. Stwierdzono znaczące zwiększenie częstości występowania objawów depresji u pacjentów leczonych operacyjnie z powodu złamań miednicy. Dodatkowo wykazano korelację zaburzeń depresyjnych z przewlekłym bólem. Stwierdzono również częstsze występowanie myśli samobójczych w populacji kobiet. Na występowanie zaburzeń nie miały wpływu wiek pacjenta ani długość pobytu w szpitalu.

W drugiej pracy, będącej kontynuacją pierwszej, w tej samej grupie pacjentów analizowano jakość życia po leczeniu operacyjnym. Do analizy wykorzystano skalę BREF WHO (WHOQOL-BREF) oraz skrócony formularz RAND-36 (SF-36). Analizy przeprowadzono oddzielnie dla kobiet i mężczyzn.

Stwierdzono istotne narażenie całej grupy pacjentów na pogorszenie jakości życia. Zwrócono uwagę na lepsze wyniki uzyskane u mężczyzn. Na uwagę zasługuje również fakt różnic w wynikach dotyczących zdrowia fizycznego między osobami najmłodszymi i najstarszymi, przy czym osoby starsze uzyskiwały znacząco gorsze rezultaty.

W trzeciej, poglądowej pracy autor koncentruje się na przedstawieniu aktualnego podejścia do wysokoenergetycznych złamań miednicy, ze szczególnym uwzględnieniem klasyfikacji oraz postępowania w przypadku powikłań naczyniowych i moczowo-płciowych.

Podsumowanie wyników przedstawiono w sposób syntetyczny i przejrzysty w postaci siedmiu punktów:

1. Pacjenci po urazach miednicy, szczególnie kobiety, są obciążeni wysokim ryzykiem depresji i myśli samobójczych.
2. Wyniki wskazują na potrzebę dalszych badań nad współwystępowaniem depresji i urazów miednicy oraz nad optymalizacją modelu opieki nad tą grupą pacjentów.
3. Pacjenci leczeni operacyjnie z powodu złamań miednicy są istotnie narażeni na długotrwałe pogorszenie jakości życia.
4. W obu ocenach opartych na skalach funkcjonalnych badanej grupy mężczyźni wykazywali poprawę jakości życia w większej liczbie analizowanych obszarów niż kobiety.
5. Istnieje potrzeba opracowania dedykowanych narzędzi oceny stanu zdrowia oraz prowadzenia wieloośrodkowych badań nad jakością życia pacjentów ze złamaniami panewki i pierścienia miednicy.
6. Leczenie złamań pierścienia miednicy wymaga opieki w wyspecjalizowanych ośrodkach traumatycznych z udziałem zespołów multidyscyplinarnych, aby zapewnić skuteczną priorytetyzację procedur terapeutycznych.
7. Algorytmizacja procesów diagnostycznych i terapeutycznych oraz ścisła współpraca członków zespołu traumatycznego są kluczowe dla optymalizacji leczenia pacjentów z wielonarządowymi obrażeniami.

Interpretując wyniki, autor konsekwentnie odnosi je do celu pracy oraz do danych z piśmiennictwa, w logiczny sposób prowadząc czytelnika przez kolejne etapy badań - od konceptualizacji, poprzez wnioskowanie, aż po dyskusję. Piśmiennictwo zostało dobrane właściwie, a jego dobór świadczy o szerokiej znajomości tematu przez autora.

Praca ma wysoką wartość merytoryczną, jednak w trakcie lektury nasunęły się następujące pytania, które mogą stanowić punkt wyjścia do dyskusji podczas obrony:

1. Z czego, zdaniem doktoranta, wynikają różnice w częstotliwości występowania zaburzeń depresyjnych w grupie kobiet i mężczyzn?
2. Czy, zdaniem doktoranta, na jakość życia po operacyjnym leczeniu złamania miednicy wpływają sprawność oraz styl życia pacjentów sprzed wypadku?

Powyższe uwagi mają charakter dyskusyjny i nie obniżają zasadniczej wartości naukowej rozprawy.

Przedstawiona dysertacja stanowi spójne i naukowo wartościowe opracowanie. Autor wykazał się znajomością omawianej problematyki, umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań naukowych, właściwego opracowania wyników oraz krytycznej ich interpretacji.

Rozprawa spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.). Wnoszę do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu o dopuszczenie lek. Piotra Walusa do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. n. med. i n. o zdr. Paweł Bąkowski

